

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ I

**TBMM'NİN AÇILMASI, TBMM'YE KARŞI TEPKİLER,
SEVR ANTLAŞMASI**

HAFTA 10

Doç. Dr. Ercan KARAKOÇ

TBMM'NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920)

- Meclis-i Mebusan'ın dağıtılması ve İstanbul'un işgali ile Osmanlı Devleti, fiilen tarihe karışmış ve Millî Mücadele yeni bir safhaya girmiş oldu.
- İstanbul'un işgalinden sonra millet iradesinin eseri olan Kuvayi Milliye, bu tarihî olayın etkisi ile güçlenmiştir.
- Mustafa Kemal Paşa tarafından meclisin olağanüstü yetkilere sahip bir kurucu meclis olarak toplanması kararlaştırılmıştır.
- Mustafa Kemal Paşa'nın genelgesi ile 23 Nisan 1920'de meclisin açılacağı duyurulmuştur.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi, 23 Nisan 1920'de Hacı Bayram Camii'nde tüm üyelerin katılımı ile kılınan cuma namazını müteakip, 13.45'te en yaşlı üye olan Sinop mebusu Şerif Bey'in konuşması ile açıldı.

- Şerif Bey, 23 Nisan 1920 günü
- “Milletimizin içeride ve dışarıda tam bağımsızlık ilkelerine uygun olarak kendi geleceğini bizzat eline aldığını ve idare etmeye başladığını bütün dünyaya ilân ederek Büyük Millet Meclisi’ni açıyorum.” sözleri ile meclisi açtı.

- Mustafa Kemal'in Meclis'in Açıldığı Gün Verdiği Önergeye Göre:
- Hükümet kurmak zorunludur.
- Geçici olmak kaydıyla bir hükümet başkanı ya da padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir. (Hükümet devamlılığı)
- Meclis'te toplanmış olan millî iradeyi, milletin geleceğine hâkim kılmak temel ilkedir. TBMM'nin üstünde bir güç yoktur.
- TBMM yasama, yürütme ve yargı yetkilerini kendinde toplamıştır. (Güçler Birliği ilkesi)
- Meclisten seçilecek bir heyet, meclise vekil olarak hükümet işlerini görecektir. Meclis başkanı, bu heyetin de başkanıdır. (Meclis Hükümeti sistemi) (İcra Vekilleri Heyeti Başkanı da Mustafa Kemal)
- Padişah ve halife, baskıdan kurtulduğu zaman, Meclis'in düzenleyeceği yasaya uygun esaslar içinde durumunu alır.

- TBMM'nin Önemi ve Özellikleri:
- Bu önerge 20 Ocak 1921 anayasası kabul edilinceye kadar meclisin çalışma esaslarını belirlemiştir.
- TBMM “Kurucu Meclis” özelliğindedir. Olağanüstü yetkilere sahip bir ihtilâl meclisidir.
- Meclis hükümeti sistemi esas alınmıştır.
- “Kuvvetler birliği” ilkesi esas alınmıştır. (Ortamin çabuk karar vermeyi ve uygulamayı gerektiriyor olması)
- M. Kemal meclisin, hükümetin ve yeni devletin başkanıdır.
- TBMM üstünde güç yok denilerek İstanbul Hükümeti yok sayılmıştır.
- Meclis inkılâpçı değildir. Yaptığı tek inkılâp saltanatın kaldırılmasıdır.
- TBMM’de siyasi partiler yoktur. Gruplar vardır. (İstiklâl Grubu, Halk Zümresi, Tesanüt Grubu, Islahat Grubu vb.)

YENİ DEVLETİN NİTELİĞİ

- Millî egemenliğe dayanan fakat henüz ismi konulmamış “Cumhuriyet” idi.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi, millet iradesi ile iş başına geldiğinden meşruluğunu ve kendini inkâr edenlere karşı da varlığını tanıtmak amacıyla 29 Nisan 1920 tarihinde “Hıyanet-i Vataniye Kanunu”nu çıkartmıştır.
- TBMM Hükümeti, 7 Haziran 1920’de kabul ettiği bir kanunla 16 Mart 1920’den itibaren İstanbul Hükümeti’nce yapılmış bulunan ve yapılacak olan her türlü antlaşma ve sözleşmeler ile resmî kararları ve verilmiş bulunan imtiyazları yok saydı ve bunu tüm dünyaya ilân etti.

YENİ TÜRK DEVLETİ'NİN İLK ANAYASASI (20 OCAK 1921)

- 1921 Anayasası, geçiş dönemi özelliği taşıyan, dönemin olağanüstü şartları ve acil ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hazırlanan bir anayasadır.
- Egemenlik doğrudan doğruya millete ait sayılmıştır. Türk tarihinde ilk kez TBMM'nin yaptığı bu anayasa, egemenliği tamamen millete vermiştir. “Devletin şekli Cumhuriyet'tir” ifadesi 29 Ekim 1923'te anayasaya birinci madde olarak girmiştir. (Meclis Hükümeti Sisteminden Kabine Sistemine Geçiş)
- Yasama, yürütme ve yargı güçleri TBMM içerisinde toplanır.
- (Güçler Birliği) Dönemin şartları da bunu gerektiriyordu.
- Anayasanın kısalığı (23 madde), olağanüstü şartları ve acil ihtiyaçları karşılamakla yetinilmesi sebebiyledir.

TBMM HÜKÜMETİ İLE İSTANBUL HÜKÜMETİ'NİN MÜCADELESİ VE AYAKLANMALAR

TBMM Hükümeti'ne Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar

1. Padişah ve İstanbul Hükümeti'nin TBMM aleyhine yayınladığı fetva, ferman ve bildirimlerle halkı kandırmaları,
2. Emperyalist devletlerin olumsuz propagandaları,
3. Kişisel çıkar ve bölgesel bağımsızlık istekleri,
4. Bir kısım yöneticilerin Millî Mücadele'nin anlamını kavrayamamış olmaları ve bu sebeple halka kırıcı davranmaları,
5. M. Kemal ve arkadaşlarının gıyabî olarak idam istemiyle yargılanmaları,
6. İstanbul Hükümeti'nin Anadolu üzerinde otorite kurmak istemesi,
7. İstanbul Hükümeti'nin Milli Mücadele'yi İttihatçı ve Bolşevik olarak nitelendirmesi,
8. İtilaf Devletleri'nin Milli Mücadele'nin Padişah ve Halifeye karşı yapıldığı şeklindeki propagandaları,

9. İngilizlerin Boğazların iki tarafında da tampon bölge oluşturmak istemeleri,

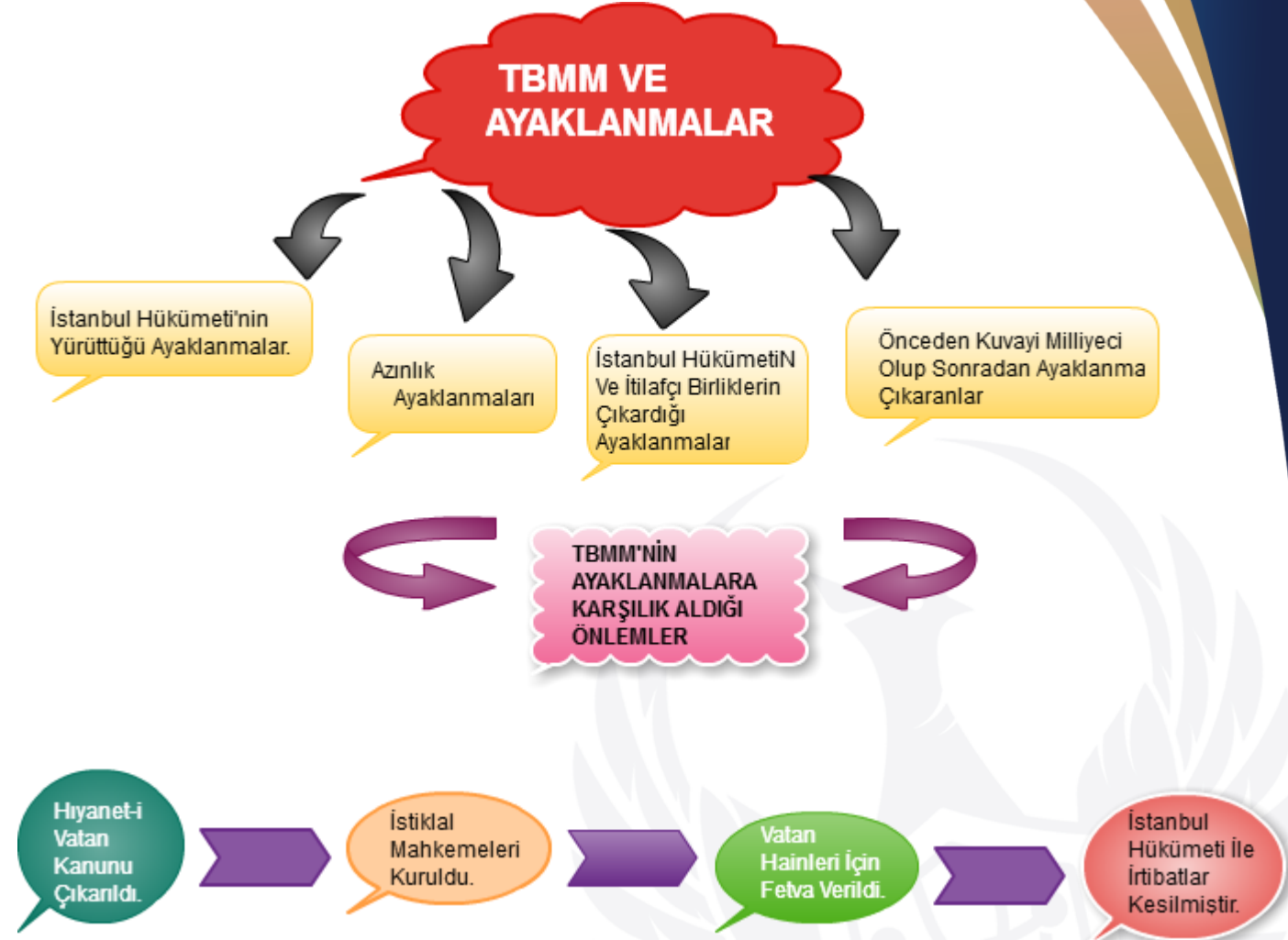
10. Asker kaçaklarının otorite boşluğundan yararlanmak istemeleri,

11. Bazı kişilerin manda ve himaye istemesi,

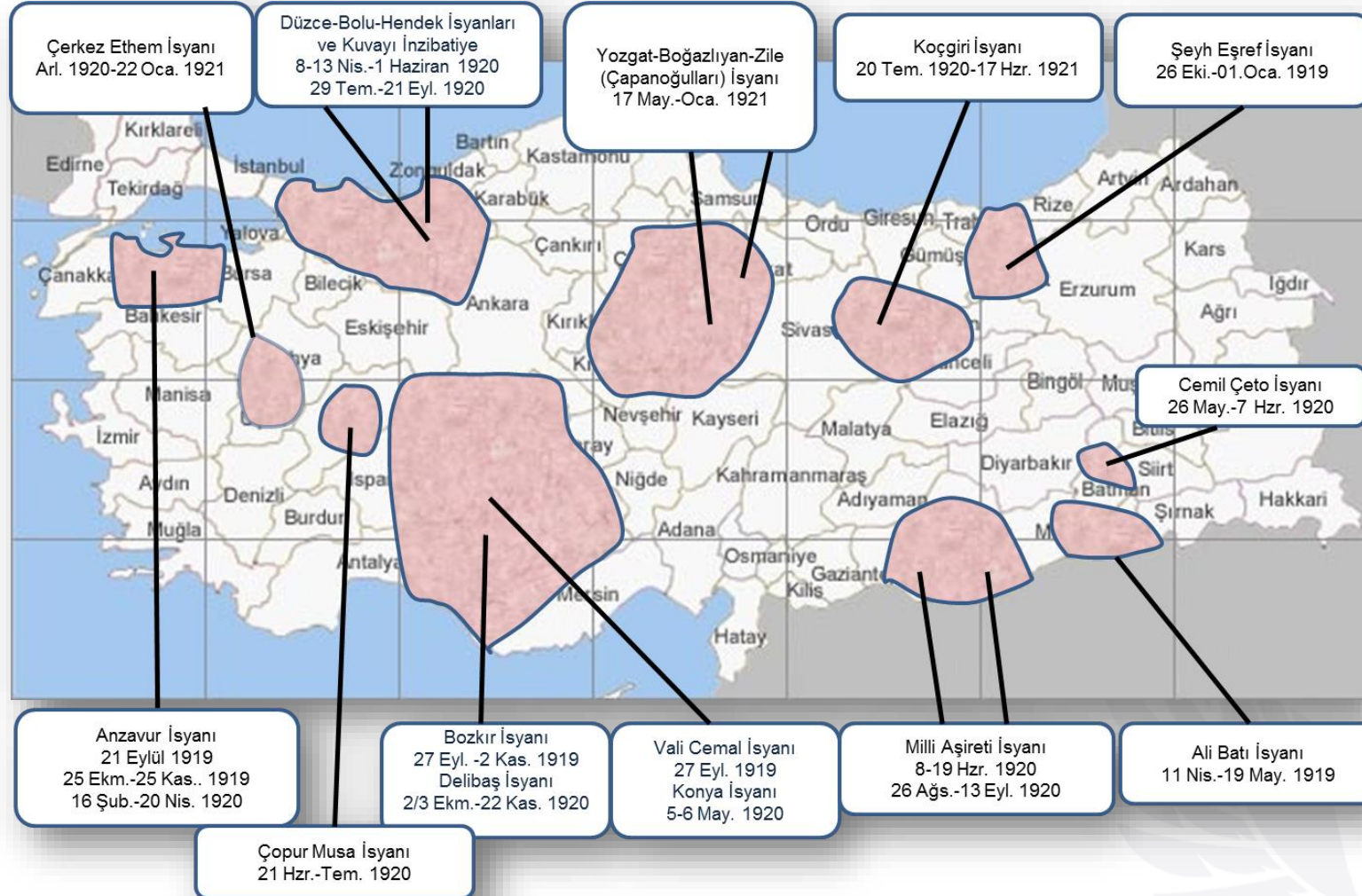
12. Azınlıkların işgallerden yararlanarak bağımsız devlet kurma çabaları,

13. Kuvayi Milliye birliklerinin disiplinsiz hareketleri

14. Bazı Kuvayi Milliye birliklerinin Düzenli Ordu'ya katılmak istememeleri

TBMM'ye karşı Anadolu'nun çeşitli yörelerinde başlatılan ayaklanmalar ve etkili oldukları bölgeler

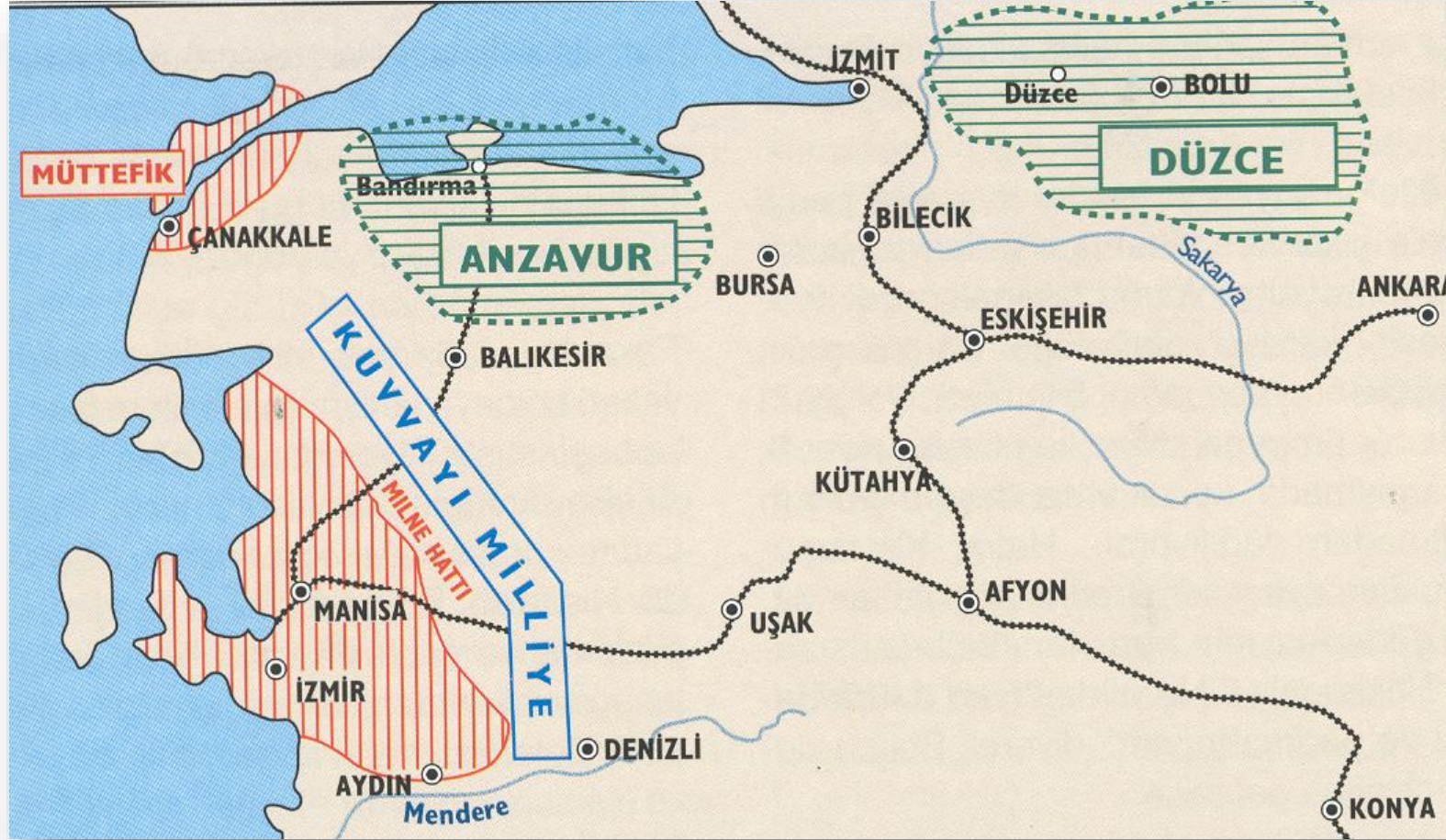
İstanbul Hükümeti'nin Yürüttüğü Ayaklanmalar

1) Anzavur Ayaklanması

- * Jandarma emeklisi Binbaşı Ahmet Anzavur tarafından çıkarılmıştır.
- * Balıkesir, Biga, Gönen, Manyas ve Susurluk çevresinde yayılmıştır.
- * Ayaklanmayı önce Çerkez Ethem, daha sonra Ali Fuat (Cebesoy) Paşa bastırmıştır.

2) Kuvayi İnzibatiye (Halifelik Ordusu) Ayaklanması

- * Kuvayi Milliye'ye karşı İngilizlerin yardımları ile kurulmuştur.
- * İzmit ve Geyve çevresinde etkili olmuştur. (Süleyman Şefik Paşa öncü)
- * Ayaklanma Ali Fuat (Cebesoy) Paşa tarafından bastırılmıştır.
- * Kuvayi İnzibatiye birliklerinin bir kısmı Kuvayi Milliye'ye katılmıştır.

Anzavur ve Düzce Ayaklanmaları

İstanbul Hükümeti ve İşgalci Devletlerin Kışkırtmaları İle Çıkarılan Ayaklanmalar

1) Bolu, Düzce, Hendek ve Adapazarı Ayaklanmaları

- * Boğazların kontrolünü sağlamak için İngilizlerin desteği ile çıkarılmıştır.
- * Ayaklanma, Çerkez Ethem'in yardımları ile Ali Fuat Paşa ve Refet Bey tarafından bastırılmıştır.

2) Yozgat Ayaklanması

- * Osmanlı Hanedanı'na bağlı ayanlardan olan Çapanoğulları Yozgat'ta, Aynacıoğulları ise Zile'de ayaklanmışlardır. Çerkez Ethem ayaklanmayı bastırmaya çalışmış, ancak Yunan ilerleyişi başladığından Batı Cephesi'ne geri çağırılmıştır. Yıl sonunda ayaklanma merkezden gönderilen güçler tarafından bastırılmıştır.

3) Afyon Ayaklanması

- * Yunanlıların kışkırtması sonucu Çopur Musa Afyon'da "Din elden gidiyor" diyerek ayaklanmıştır.
- * Kuvayi Milliye güçleri ayaklanmayı bastırmıştır. Çopur Musa Yunanlılara sığınmak zorunda kalmıştır.

4) Konya Ayaklanması

- * Delibaş Mehmet, hükümet binasını basmış ve binaya el koymuştur.
- * Milli güçler adına Refet (Bele) Paşa tarafından ayaklanma bastırılmıştır. (15 Kasım 1920)

5) Milli Aşiret Ayaklanması

Millî Aşireti, Urfa'nın Fransızlardan geri alınmasında büyük yararlılıklar göstermiş bir aşirettir.

- * Urfa Viranşehir'de Fransızların kışkırtmaları sonucu ayaklanmışlardır.
- * Devlete bağlı aşiretler ve 5. Tümen'in taarruzuyla geri çekilmek zorunda kalmışlardır.

6) Cemil Çeto İsyanı

* Paris Barış Konferansı'nda Doğu Anadolu'da bir Ermenistan kurulması fikri kuvvet kazanmaya başlayınca aynı bölgede Kürtçülük ve Kürdistan fikri de yayılmaya başlamıştı.

* Bu fikirlerden etkilenenlerden biri de Bahtiyar Aşireti Reisi Cemil Çeto idi.

* Kürt Teali Cemiyeti'nin düşüncelerine uygun olarak bir Kürt devleti kurmayı tasarlayan Cemil Çeto, Garzan bölgesinde isyan etti.

İsyan, 12. Kolordu tarafından bastırıldı, kendisi de 7 Haziran 1920'de teslim oldu.

7) Diğer Ayaklanmalar: Koçkiri İsyanı, Şeyh Eşref İsyanı, Ali Batı İsyanı vb.

Azınlıkların Çıkardığı Ayaklanmalar

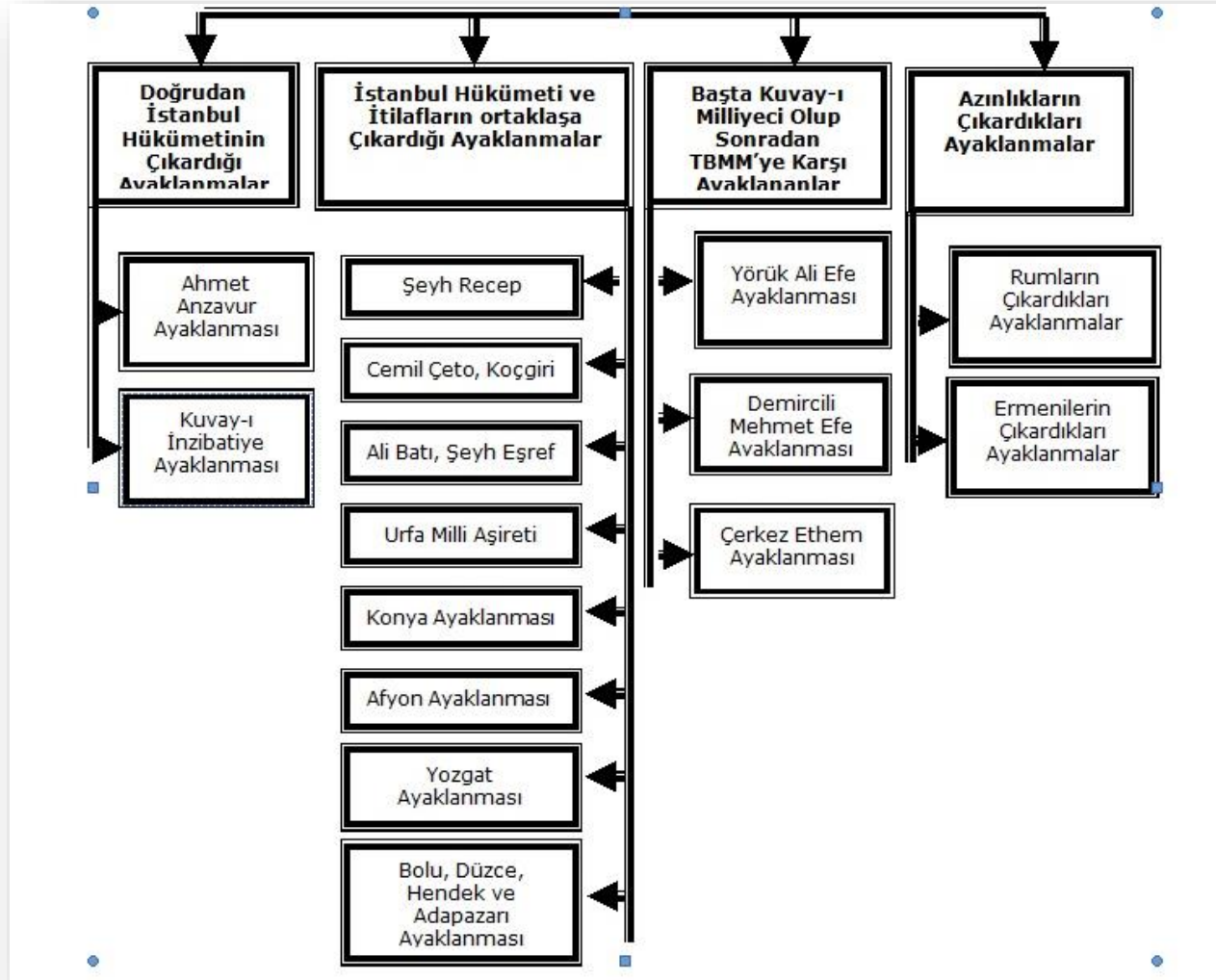
1. Osmanlı Devleti'nin büyük hoşgörüsünden yararlanarak asırlarca Anadolu'da hür ve rahat bir hayat yaşamışlardır.
2. Devlet zayıflamaya ve parçalanmaya başlayınca çeşitli teşkilâtlar kurarak isyan etmişler ve kendi devletlerini kurmak için mücadeleye girişmişlerdir.
3. Doğu Karadeniz'de bağımsız bir Pontus Rum Devleti kurmak isteyen Rumlar, İngilizlerin ve Rum Patrikhanesi'nin yardımıyla Aralık 1919'da isyan etmişlerdir.
4. Müslüman halka zulmeden Rum çetelerin bölgedeki isyanı uzun süre devam etmiş ve en son 6 Şubat 1923'te tamamen sona erdirilmiştir.
5. Ermeniler ise Fransızların desteği ile 10 Temmuz 1920'de Adana'ya girmişler ve oluşturdukları Ermeni intikam alayı ile bölgedeki Müslümanlara karşı katliama girişmişlerdir.
6. Doğu ve Güneydoğu illerinde de Fransızlardan destek gören Ermeni çeteleri Müslüman halka zulmetmişlerdir. Millî kuvvetler bu isyanları bastırmışlardır.

Kuvayi Milliye Taraftarı Olup Sonradan Ayaklananlar

Millî Mücadele'nin başlarında faydalı hizmetlerde bulunan ancak daha sonra çeşitli nedenlerle isyan edenler de olmuştur. TBMM'nin otoritesini ve düzenli ordunun varlığını kabul etmek istemeyen Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe isyanları, millî kuvvetlere büyük zarar vermiştir.

1. 1920 yılının Aralık ayı başında isyan eden Demirci Mehmet Efe isyanı 30 Aralık'ta Refet Paşa tarafından bastırılmıştır.
2. Millî Mücadele'nin başlarında çok yararlı hizmetleri olan Çerkez Ethem'in isyanı da TBMM Hükümeti'ni zor durumda bırakmıştır. Çerkez Ethem'in Yunan hatlarına geçmesiyle bu isyan sona ermiştir.

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

TBMM Hükümeti'nin Ayaklanmalara Karşı Aldığı Tedbirler

- İlk iş olarak Hıyanet-i Vataniye Kanunu kabul edildi. (29 Nisan 1920) Bu kanuna göre Meclis, milleti temsil eden en üstün kuruluş olduğundan ona karşı ayaklananlar, sözle olsa bile varlığını inkâr edenler vatan haini sayılacak ve gerekirse ölümlle cezalandırılacaktı.
- Bu kanunun çabuk ve etkili bir biçimde işleyebilmesi için de İstiklâl Mahkemeleri kuruldu. Millî Mücadele esnasında iç huzurun sağlanması, TBMM'nin otoritesinin kabul ettirilmesi ve askerden firarların önlenmesinde yararlıkları olan İstiklâl Mahkemeleri, doğrudan doğruya Meclis'in cezalandırma yetkisini kullanmıştır.
- TBMM, İstanbul ile olan tüm resmi haberleşmelere son verdi. İstanbul'dan gelen her türlü evrak da geri gönderildi.
- Damat Ferit Hükümeti'nin fetvalarına karşı Ankara Müftüsü Rifat Börekçi ve diğer din adamlarının yayınladığı fetvalar tüm Anadolu şehirlerine gönderildi. (5 Mayıs 1920)

- İstiklâl Mahkemeleri kararları kesindi. Temyiz ya da itiraz yolu kapalıydı.
- Mahkemeler kararlarından sorumlu olmayıp, hükümlerini vicdani kanaatlerine göre vereceklerdi.
- Bir süre sonra asker kaçaklarını yargılamak dışında Millî Mücadele'yi tehlikeye düşürebilecek her türlü suça bakmakla görevlendirildiler.
- 1920-1927 yılları arasında ülkenin çeşitli yerlerinde görev yapmıştır.
- Şeyh Sait Ayaklanması sanıkları ile İzmir Suikastı sanıkları İstiklâl Mahkemesi'nde yargılanmışlardır.
- Bu mahkemenin verdiği ilk karar Sevr Antlaşması'nı imzalayan kişiler hakkında olmuştur.

OSMANLI DEVLETİ'Nİ PAYLAŞMA TASARILARI

OSMANLI DEVLETİ'Nİ PAYLAŞMAK İÇİN İMZALANAN GİZLİ ANTLAŞMALAR

1. Mac-Mahon Planı/Yazışmaları

- * Hindistan yolunu güvenlik altına almak isteyen İngiliz valisi Mac-Mahon ile Hicaz Emiri Hüseyin'in oğlu Abdullah arasında imzalanan antlaşmadır.
- * İngiltere, Mekke Emiri Hüseyin'in Osmanlı Devleti'ne karşı başlatacağı ayaklanmayı destekleyecek, böylece Filistin ve Irak dışında kalan Arabistan Yarımadası'nda bağımsız Arap Devleti kurulacaktı.
- * Neced Emiri İbn Suud ile de Kuveyt hariç Basra Körfezi'nin güney kıyılarını kapsayan bir bağımsızlık anlaşması yapıldı.

Sir Henry McMahon

**Osmanlı Devleti'ne isyan eden Mekke Şerifi Hüseyin'in
Hicaz Kralı olduğu günlerde**

2. Boğazlar (İstanbul) Antlaşması (10 Nisan 1915)

- * İngiltere - Fransa - Rusya arasında, Rusya'nın girişimiyle yapılmıştır.
- * İstanbul dâhil Midye-Enez çizgisinden Sakarya Nehri'nin Karadeniz'e döküldüğü bölgeye kadar olan topraklar ve Boğazlar Rusya'ya bırakıldı.

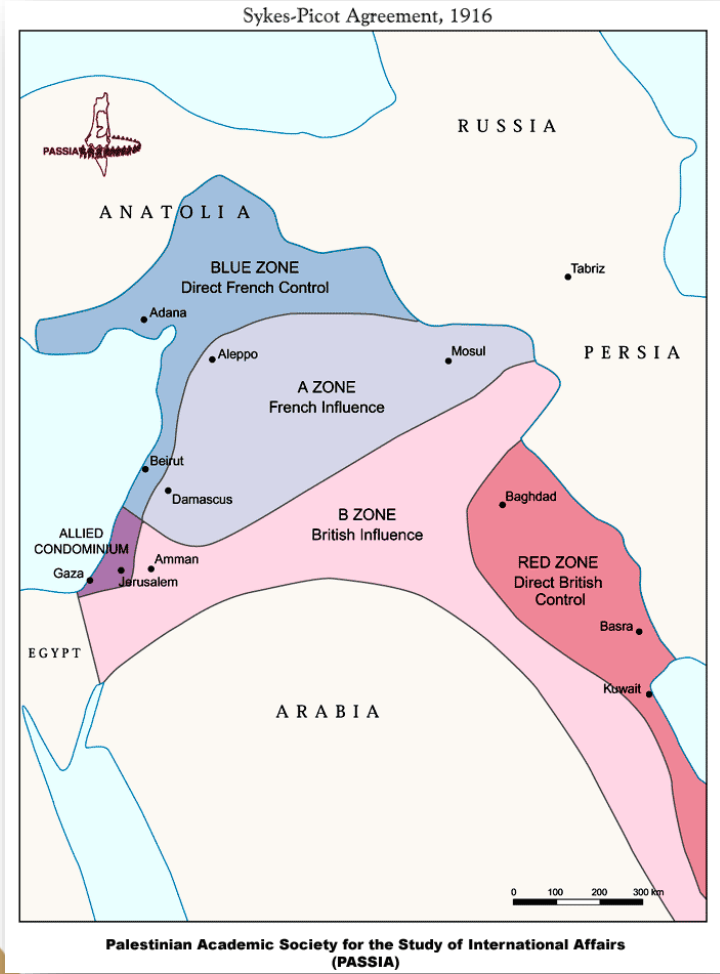
3. Londra Antlaşması (26 Nisan 1915)

- * İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya arasında yapılmıştır.
- * Avusturya-Macaristan'ın İtalyanca konuşan toprakları, Libya, Somali, Dalmaçya kıyıları ve Adriyatik adaları, Antalya ve Konya dâhil olmak üzere bütün İzmir bölgesi İtalyanlara verilecektir. Bingazi ve Derne bölgelerinde Osmanlıya ait haklar İtalya'ya geçecektir. Rodos dâhil olmak üzere On iki Ada üzerindeki İtalyan hâkimiyeti kabul edilecektir.

4. Petrograd Sözleşmesi (St. Petersburg Antlaşması - 1916)

- * İngiltere, Fransa ve Rusya arasında imzalanmıştır.
- * Rusya'ya Boğazlara ek olarak Van, Erzurum, Bitlis ve Trabzon'a kadar olan Doğu Karadeniz bölgesi bırakılmıştır.

UYARI: Gizli antlaşmaları 1918 ilkbaharında Bolşevikler Dünya kamuoyuna açıklamıştır. Bu olayın sonrasında İngiltere'nin Araplarla ve Batılı devletlerle arası açılmış ve Ortadoğu'da büyük karışıklıklar çıkmıştır. İngiltere 1918'de yaptığı işgallerle bu antlaşmaları geçersiz kılmıştır.

5. Sykes-Picot Antlaşması (1916)

- * Rusya'ya, Trabzon, Erzurum, Van ve Bitlis ile Güneydoğu Anadolu'nun bir kısmı,
- * Fransa'ya, Doğu Akdeniz bölgesi, Adana, Antep, Urfa, Diyarbakır, Musul ile Suriye kıyıları,
- * İngiltere'ye Hayfa ve Akka limanları, Bağdat ile Güney Mezopotamya verilecektir.
- * Fransa ile İngiltere'nin elde ettiği topraklarda Arap devletleri konfederasyonu veya Fransız ve İngiliz denetiminde tek bir Arap devleti kurulacak,
- * İskenderun serbest liman olacak, Filistin'de, kutsal yerleşim yeri olması nedeniyle bir uluslararası yönetim kurulacaktır.

6. Saint-Jean de Maurienne Antlaşması (19-21 Nisan 1917)

- * İngiltere, Fransa ve İtalya arasında imzalanmıştır.
- * İtalya, kendisinden gizli olarak imzalanan Sykes Picot Antlaşması'na tepki göstermiştir.
- * Bu antlaşmayla İtalya'ya Konya, Antalya, Aydın ve İzmir çevresi bırakılmıştır.

7. Balfour Deklarasyonu (2 Kasım 1917)

- * İngiliz Dışişleri Bakanı'nın yayınladığı deklarasyondur. (Bildirge) Balfour bu deklarasyon ile Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulmasını destekleyeceklerini açıklamıştır. Buradaki temel amaç, ABD senatosundaki Yahudi lobisinin dolayısıyla ABD'nin desteğini sağlamaktır.

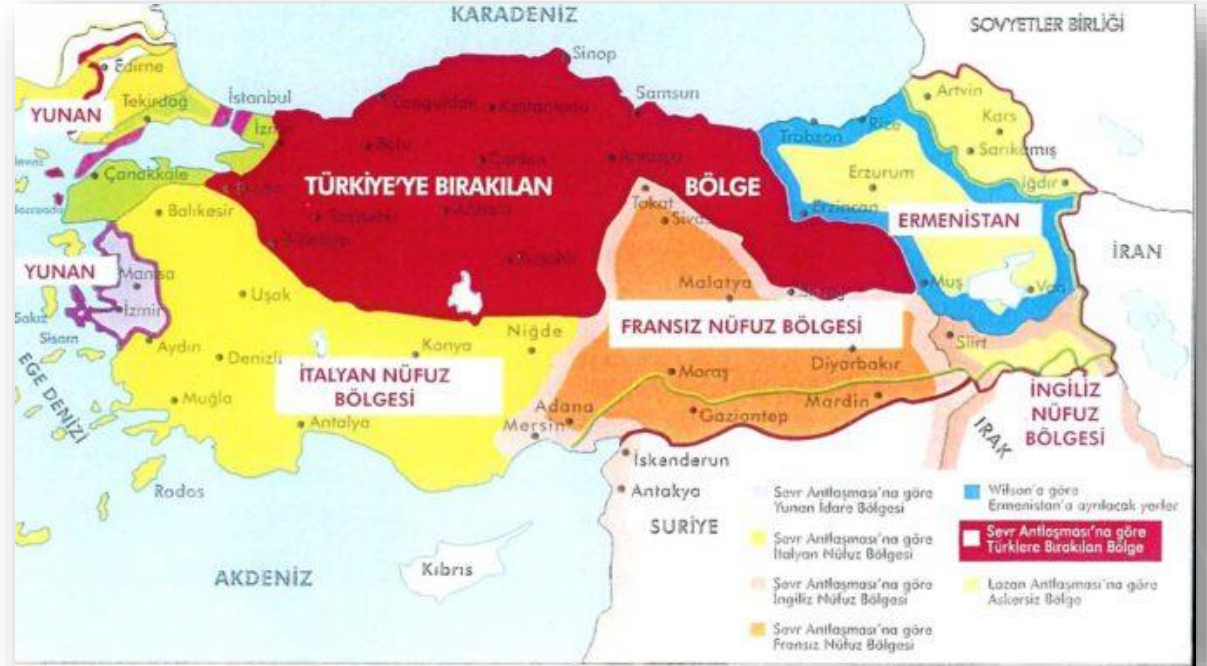
Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920)

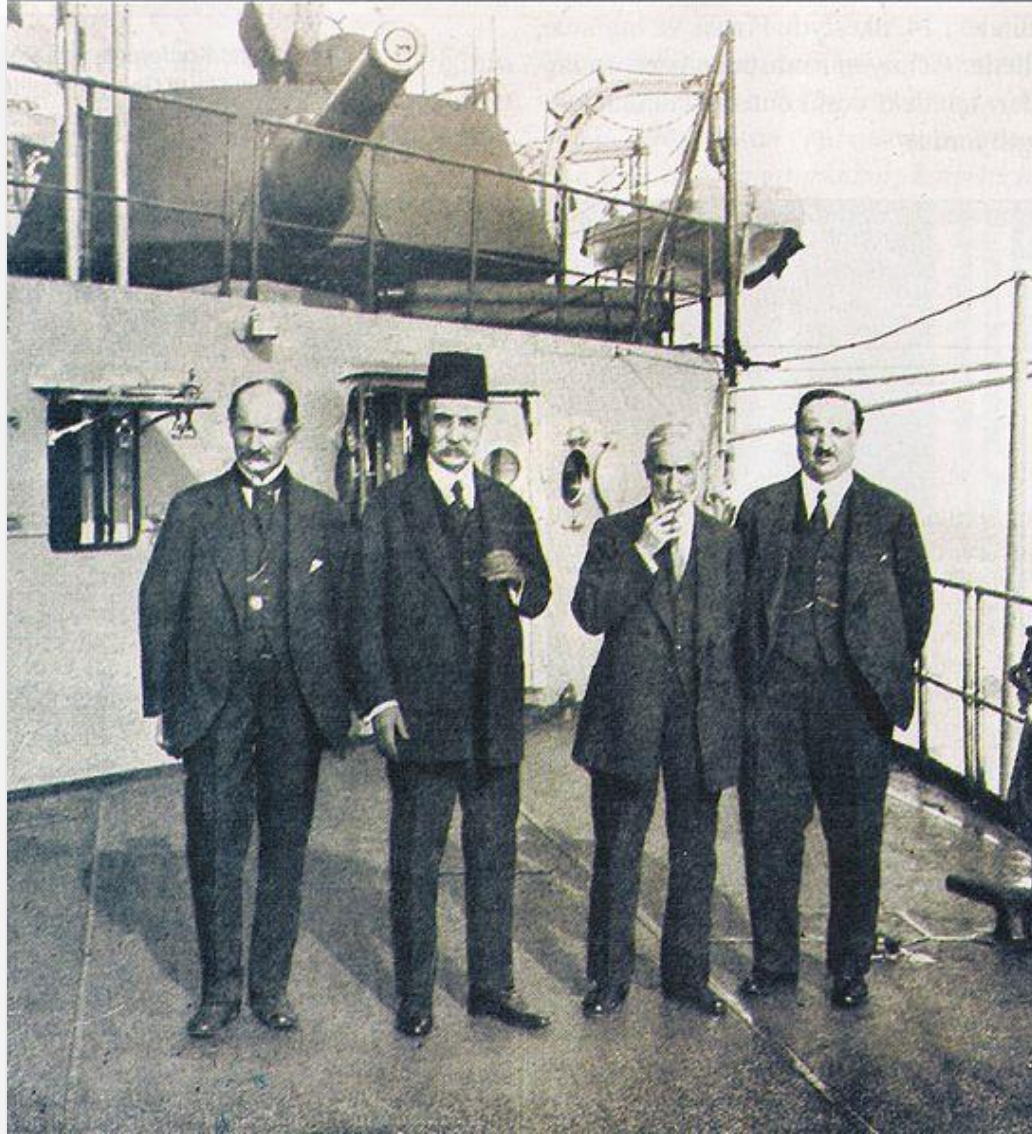
- Türk'ü İmha Plânı = Sevr Barış Antlaşması ve Önemli Maddeleri:
- * I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Osmanlı Devleti'nin Mondros Mütarekesi'ni imzalamasının ardından Müttefikler, barış antlaşmasını gündeme getirdiler.
- * Uzun bir süre Müttefiklerle Osmanlı Devleti arasında barış antlaşması imzalanamamıştı.
- * Galip ülkelerin kamuoyu öncelikle Alman meselesinin çözümünü istiyordu.
- * Barış Konferansı en büyük güçlüğü, Türk antlaşmasını hazırlarken yaşamıştır. Balkanlara ve Boğazlara yeni bir statü vermek, azınlıkları kurtarmak, Osmanlı Devleti'ni parçalamak, asırlık hesapları tekrar gündeme getirecekti. Bunun için acele davranmadılar.

- * İtilâf Devletleri, Osmanlı Devleti'ne imzalatacakları antlaşmanın maddelerini belirlemek amacıyla ilk kez Paris Konferansı'nda bir araya gelmişler ama bir sonuç alamamışlardır.
- * Bu sırada Anadolu'nun işgaline karşı Millî Mücadele'nin gittikçe güçlenmesi üzerine Müttefik devletler çalışmalarını hızlandırmıştır.
- * 19-26 Nisan 1920 tarihleri arasında San Remo'da bir konferans düzenleyerek Osmanlı Devleti'nin mirasını paylaşmak için görüşmeye başlamışlardı.
- * Batılılara göre, "Barbar bir ulus olan Türkleri Avrupa'dan kovma fırsatı kaçırılmamalıydı."

- * Alınan kararların duyurulması için Osmanlı Devleti'nden Paris'e bir temsilci göndermelerini istediler.
- * Bu istek üzerine eski sadrazam Ahmet Tevfik Paşa başkanlığında bir heyet Paris'e gitti. Ahmet Tevfik Paşa kendisine verilen barış şartlarının, Osmanlı Devleti'nin dağılması anlamına geldiğini İstanbul Hükümeti'ne bildirmiş ve görüşmelerden çekilmiştir.
- * Sevr Antlaşması'nın kabulünü kolaylaştırmak üzere Yunan ordusu, 23 Haziran 1920'de taarruza geçti.
- * 30 Haziran'da Balıkesir, 8 Temmuz'da Bursa, 26 Ağustos'ta Uşak işgal edildi. Yunan ordusu Trakya'da ilerledi.
- * Vahdettin başkanlığında toplanan "Saltanat Şurası", 22 Temmuz'da antlaşmanın onayına karar verdi. 10 Ağustos 1920'de antlaşma onaylandı.

- 10 Ağustos 1920 tarihinde imzalanan Sevr Antlaşması, vatan topraklarını parçalamış, Türklerin egemenlik haklarını ortadan kaldırmıştır.
- Sevr Antlaşması ile Osmanlı Devleti parçalanıyor; Türk milleti yaşama hakkından yoksun bırakılıyordu.
- Sevr Antlaşması'nı imzalayan Osmanlı delegeleri Maarif Nazırı (Millî Eğitim Bakanı) Bağdatlı Hâdi Paşa, Saltanat Şurası (Danıştay) Başkanı Rıza Tefvik ve Bern sefiri Reşat Halis Bey idi.

Sevr Antlaşması'nı Osmanlı Devleti adına imzalayan heyet (Soldan sağa, Rıza Tevfik Bey, Damat Ferit Paşa, Hadi Paşa, Reşat Halis Bey)

Sevr Antlaşması'nın Maddeleri

- İstanbul Türklerin elinde kalıyordu; fakat azınlıkların hakları korunmazsa İstanbul Türklerin elinden alınacaktı.
- Boğazlar uluslar arası bir komisyonun denetiminde olacak ve bütün devletlerin gemilerine açık bulundurulacaktı. Bu komisyonun ayrı bütçe ve bayrağı olacaktı.
- Doğu Anadolu'nun bir bölümü Ermenistan'a bırakılacak, bir kısmında da Kürt devleti kurulacaktı.
- Trakya'nın Çekmece gölüne kadar olan kısmı ile Ege adalarının yanı sıra İzmir Yunanistan'a bırakılacaktı.
- Irak, Ürdün, Filistin ve Hicaz İngiliz mandasına bırakılacaktır.
- Antalya, Burdur, Konya ve Isparta çevreleri İtalya'ya verilecektir.

Sevr Antlaşması'nın Maddeleri

- Malatya, Adana, Maraş ve Sivas'a kadar uzanan topraklar ile Suriye Fransa'ya bırakılacaktır.
- Türkiye'nin 1914'te tek taraflı olarak feshettiği kapitülasyonlar, müttefik devletler vatandaşları lehine yeniden kurulacak;
- Türkiye'nin mali durumundan ötürü savaş tazminatı istenmeyecek, Türkiye'nin Almanya ve müttefiklerine olan borçları silinecek; ancak Türk maliyesi müttefikler arası mali komisyonun denetimine alınacak;
- Türkiye din ve dil ayrımı gözetmeksizin tüm vatandaşlarına eşit haklar verecek, tehcir edilen gayrimüslimlerin malları iade edilecek, azınlıklar her seviyede okullar ve dini kurumlar kurmakta serbest olacak, Türkiye'nin bu konulardaki uygulamaları gerekirse Müttefik Devletler tarafından denetlenecek;
- Türkiye'nin askeri kuvveti, 50.700 kişilik kara birliği olacaktı. Deniz gücü 7 küçük savaş gemisi ile 6 büyük savaş gemisinden ibaret olacak, denizaltı ve hava kuvvetleri bulunmayacaktı. Askerlik zorunlu olmayacaktı.
- Osmanlı Hükümeti, geçerli neden olmaksızın hiçbir milletin bilim adamınının arkeolojik kazı yapmasına engel olmayacaktı.

TBMM Hükümeti'nin Sevr Antlaşması'na tepkisi

- TBMM Hükümeti'nin Sevr Antlaşması'na tepkisi;
- Antlaşmayı tanımadı.
- Misâk-ı Millî üzerine yemin ederek, Türk topraklarının bölüşülmesine izin verilmeyeceğine, millet ve vatani kurtarmaya dair ant içti.
- Sevr Antlaşması'nı imzalayanlarla bunu tasdik eden Saltanat Şûrası üyeleri vatan haini ilân edilerek Türk vatandaşlığından çıkarıldı.
- Sevr Antlaşması'nın Osmanlı Hükümeti Tarafından İmzalanması Sonucu
- Anadolu'daki Millî Mücadele azmi daha da kuvvetlendi.
- Türk milletinin topyekûn mücadeleye atılmasına neden oldu.

Sevr Anlaşması'na Göre Türk Topraklarının Paylaşımı

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920)

<p>➤ İtilaf Devletleri, I. Dünya Savaşından sonra yenilen devletlerle barış antlaşmaları yapmışlar ancak Osmanlı topraklarının paylaşımıyla ilgili anlaşmazlık yaşadıkları için sonraya bırakmışlardı.</p>	<p>➤ İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti ile yapacakları barış antlaşmasının şartlarını belirlemek için İtalya'nın San Remo kentinde bir konferans düzenlediler.</p> <p>➤ Bu konferansa katılan Tevfik Paşa önerilen şartları kabul etmeyince, Yunanlılar, Osmanlı Devleti'ni antlaşmayı imzalamaya zorlamak için Bursa'ya kadar olan yerleri işgal ettiler.</p>	<p>➤ Bu gelişmeler üzerine daha fazla toprak kaybına uğramaktan ve Yunan ordusunun İstanbul'a gelebileceğinden çekinen Osmanlı Hükümeti Saltanat Şurasını toplayarak barış şartlarının kabul etti.</p> <p>➤ Antlaşma; Paris'in Sevr kasabasında imzalandı (10 Ağustos 1920).</p>
<p>SINIRLAR</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Güneydoğu Anadolu, Çukurova, Lübnan ve Suriye Fransa'ya✓ Doğu Trakya, Batı Anadolu ve Ege Adaları Yunanistan'a✓ Arabistan ve Irak İngiltere'ye✓ Güneybatı Anadolu (Antalya, Konya, Muğla), İtalyanlara verilecektir.	<p>ASKERİ</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Askerlik zorunlu olmayacaktır.▪ Osmanlı ordusu 50.700 kişiye indirilecek ve ordu ağır silahlardan arındırılacaktır.▪ Ordu sadece sınırları korumak ve iç asayişini sağlamak için kullanılacaktır.▪ Deniz gücü sınırlı olacak ve küçük bir donanma oluşacaktır.❖ Bu maddelerle Osmanlı Devleti savunmasız hale getirilmiştir.	<p>SİYASİ MADDELER</p> <ul style="list-style-type: none">• İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak kalacak, ancak Osmanlı Devleti şartlara uymazsa İstanbul Türklerin elinden alınacaktır.• Boğazlar, uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, tüm devletlerin gemilerine açık olacak.• Azınlıklara geniş haklar verilecektir.• Doğu Anadolu'da bir Ermenistan ve bir Kürdistan devleti kurulacaktır.
<p>✓ Osmanlı Devleti'nin imzaladığı en son antlaşmadır.</p> <p>✓ Osmanlı Devleti bu antlaşma ile filen sona ermiştir.</p> <p>✓ Sevr ölü doğmuş ve hiçbir zaman uygulanamamış bir antlaşmadır.</p> <p>✓ 1878'de imzalanan Ayestefanos Antlaşması ile benzerdir.</p> <p>✓ Osmanlı Anayasası'na (Kanun-u Esasi) göre bir antlaşma, Mebusan Meclisi'nde onaylanırsa yürürlüğe girerdi.</p> <p>✓ Mebusan Meclisi dağıldığı için Sevr Antlaşması Meclis'te onaylanamamıştır. Bu nedenle antlaşmanın hukuki bir geçerliliği yoktur.</p>	<p>ÖNEMİ</p>	<p>EKONOMİK</p> <ul style="list-style-type: none">○ Kapitülasyonlar yeniden yürürlüğe girecek ve bu kapitülasyonlardan bütün devletler yararlanacaktır.○ Osmanlı Devleti savaş tazminatı ödeyecektir.❖ İtilaf Devletleri, Osmanlı ekonomisini kontrol altına almayı ve Türk ulusunu yasal yollarla yok etmeyi amaçlamışlardır. <p>✓ Osmanlı yönetiminin teslimiyetçi bir tutum sergilemesi, TBMM'ye katılımı arttırmış ve ulusal bilinci kamçulamıştır.</p> <p>✓ Bu antlaşma ile Türk ulusunun bağımsız yaşama hakları gasp edilmiştir. Bu nedenle Ulusal Kurtuluş Savaşı, Türk ulusunun haklarını koruyabilmesi için son ve tek çözüm haline gelmiştir.</p> <p>✓ TBMM, antlaşmayı kabul etmediğini açıklamış ve imzalayanları vatan haini ilan etmiştir.</p>